

Nota necrològica sobre Subirachs

Artur Ramon i Picas

Acadèmic d'honor. art@arturamon.com

El passat 7 d'abril ens va deixar Josep Maria Subirachs a l'edat de 87 anys després d'una llarga malaltia. Fou acadèmic de numero en la secció d'escultura d'aquesta casa, a la qual va ingressar el 18 de juny de 1980.

Vaig conèixer a Josep Maria Subirachs molts anys abans, a primers dels seixanta, a través del pare Crisòleg, Anton Picas, el meu oncle monjo de Montserrat. El vam visitar en el pis de l'avinguda de la República Argentina a Barcelona, i el meu oncle li va encarregar un estudi per a una creu de terme per a l'Abadia de Montserrat. Poc després, hi vam tornar amb l'abat Escarré per veure el projecte que havia realitzat i confirmar l'encàrrec. Subirachs llavors tenia uns trenta quatre anys i jo uns vint.

No vam reprendre el contacte fins una dècada després. Ja entrats els anys setanta varem constituir la societat Art3 amb uns col·legues de la professió. Entre els projectes de la nova empresa hi havia la promoció d'artistes moderns i contemporanis entre els quals els més reconeguts dels primers foren Manolo Hugué i Joaquim Torres-García com a clàssics, i Joan Ponç i Subirachs com a contemporanis. Amb Subirachs vam signar un contracte en exclusiva per a tota l'obra de col·leccionista, excloent els encàrrecs monumentals. Es va dedicar un espai anomenat Estudi Regomir, ubicat en un palauet antic del carrer que li dona nom, exclusivament a l'exposició i promoció de la seva obra, que fou dirigit pel sempre eficaç Jordi Umbert i posteriorment per Maria Teresa Jover. Empresa que ha desenvolupat la seva activitat durant més de quaranta anys, justament fins el passat desembre que es va veure obligada a canviar la ubicació. En breu seguirà la seva tasca al carrer de Bellafila, recolzat per la seva filla Judit Subirachs.

Des de l'Estudi Regomir es van promoure diverses mostres a altres galeries espanyoles i estrangeres, entre les quals vull destacar la presència reiterada durant uns anys a la fira ArtBassel, considerada des de sempre la millor fira d'art contemporani del món, on l'obra de Subirachs va ser molt ben acceptada tant pel públic com per la crítica.

Durant molts anys cada dijous ens reuníem a dinar a l'Estudi Regomir i ens posàvem al dia no només dels assumptes professionals sinó que compartíem les vivències personals. Era bàsicament una tertúlia d'amics a la que s'afegien altres persones interessades en temes comuns.

Tot i que ens falta la perspectiva del temps per valorar justament la seva obra és inqüestionable afirmar que ha estat l'escultor català més rellevant de la generació de la postguerra. El seu llençatge sempre dual combina la tradició amb la modernitat, la figuració amb l'abstracció, el positiu i el negatiu, l'home i la dona, la mitologia i l'erotisme. Arrenca arrelat a les darreres onades del Noucentisme i té el seu punt culminant amb l'experimentació matèrica i formal dels anys seixanta i setanta, que és l'Informalisme.

La seva obra en espais públics és nombrosa. No hi ha cap altre artista més present a Catalunya. Sense comptar amb les més de cent escultures que formen l'agosarada façana de la Passió de la Sagrada Família, recordem algunes obres seves per ordre cronològic: *Forma 212* (1957), que es troba a l'entrada de les llars Mundet al passeig de la Vall d'Hebron, i *Evocació Marinera* (1958), al passeig de la Barceloneta. El fris de les *Taules de la Llei*, a la Facultat de Dret (1959); el mur de formigó de l'edifici Tele/eXpres del carrer Aragó (1966); el fris *Barcelona* de l'edifici nou de l'Ajuntament, a la Plaça Sant Miquel (1969); *Homenatge a Barcelona*, a la plaça del Mirador de l'alcalde al parc de Montjuïc; els relleus *Comunicació i Computació*, a la cantonada de Francesc Macià (1971); la *Porta de Sant Jordi*, al Palau del Lloctinent (1975), o *Matèria-Forma*, pedra travertí, a la planta baixa de l'Ajuntament, entre tantes d'altres.

Voldria ressaltar també: el monument a *Monturiol* a Barcelona, la capella del *Santíssim* al Monestir de Montserrat, *L'arquitecte*, al call jueu de Girona, i les portes de bronze de la Sagrada Família.

Més enllà dels prejudicis, Subirachs és ja un clàssic, un referent en la història de l'escultura catalana moderna, i amb ell es tanca el capítol d'una gran generació d'artistes que mereixerien ser recordats a través de les seves obres als museus de la nostra ciutat i així permetrem que el temps dicti la seva inapel·lable sentència.

Moltes gràcies.

21 de gener de 2015